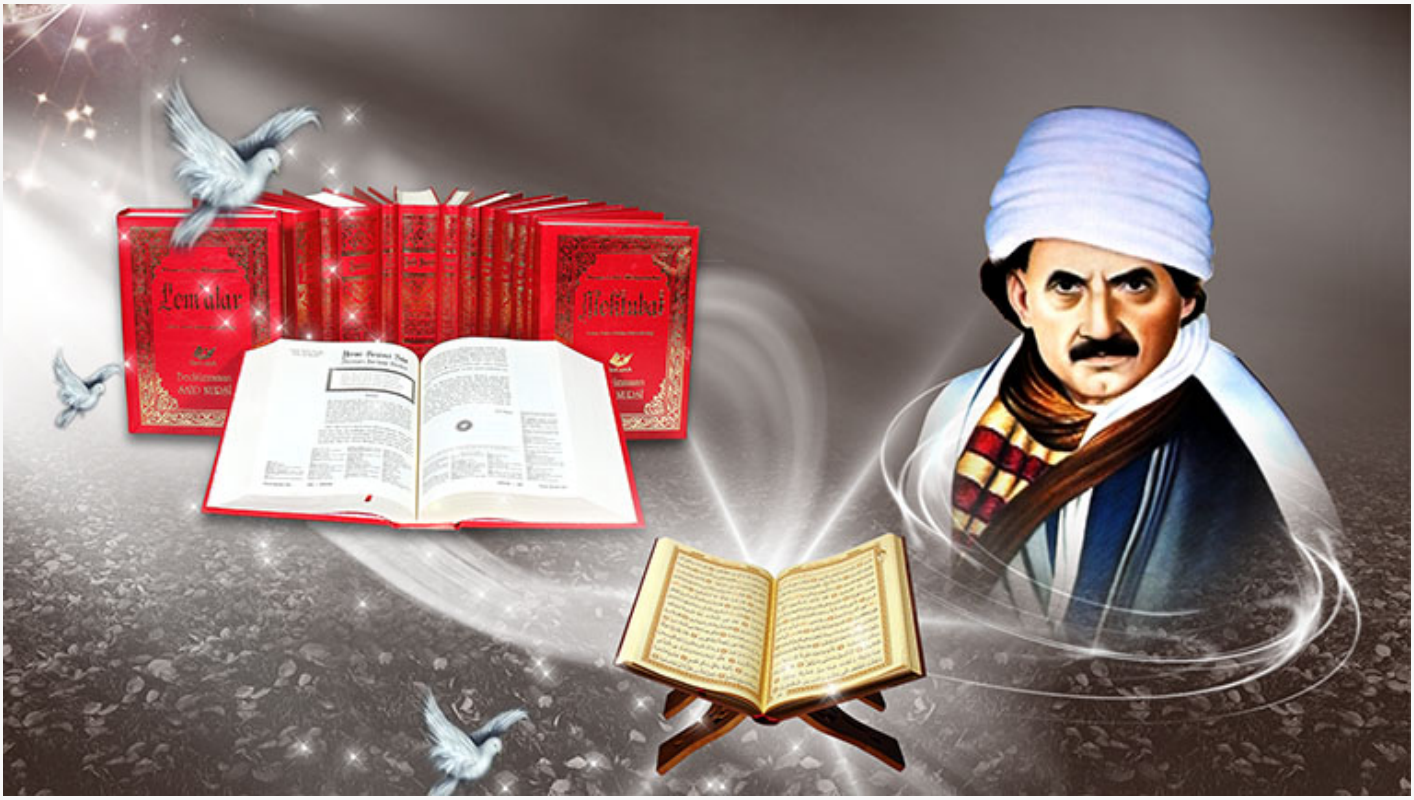
Velayet-i kübra ve velayet-i suğra

Velayet-i kübra ile velayet-i suğra arasındaki farkları fen bilimleri ışığında, akıllara yakınlaştırmaya çalışacağız. Velayet-i kübra, mana olarak en büyük velilik demektir. Allah'a yakınlığın inkişafına bakan, peygamber varisliğinden gelen, kısa ve yüksek olan ve tarikat berzahına uğramadan zahirden hakikate geçen bir velilik mesleğidir. Velayet-i suğra ise en küçük derecedeki velilik demektir. Arapça gramerinde, kübra ve suğra kelimeleri ism-i tafdil diye isimlendirilirler. Yani Türkçe "en" diye ifade ediyoruz, "uzun, en uzun", "kısa, en kısa" dediğimiz gibi, bunlar da bu manaları ifade ederler. Müzekkerler (erkekler) için kebir büyük, ekber en büyük; müennesler (dişiler) için ise kübra en büyüktür. Küçük anlamına gelen sağîr kelimesi, müzekkerler için asgar, müennesler için suğra sigasıyla en küçük demektir. Velayet kelimesi müennes olduğu için kübra ve suğra ile ifade edilmiştir. Kapasite olarak birbirlerine zıt iki manayı ifade ederler. Birisi büyüklükte en ileride, diğeri küçüklükte en geridedir. Kübrada berzah yolu yok, suğrada ise berzahlar vardır, yani Allah'a yakınlıkta arada perdeler vardır, Allah'a ulaşmak için bu perdeleri geçmek lazımdır.

Velayet-i kübra, Sahabelere has bir velayettir, çok kısa olmakla birlikte çok yüksektir, harikaları az meziyetleri çok yüksektir, burada keşif ve kerametler az görülür. Bunun bir yansıması olarak, geçmiş asrın müceddidlerinin müntesiplerinde kısmen göründü. Bu zamanda ise, Risale-i Nur mesleğinden giden ve bu meşrep müntesiplerinin istifade, kabiliyet ve kendilerine bu mesleği amaç edinmeleri derecesinde, görülebilir.

Velayet-i suğra ise yüksek olmamakla beraber çok uzundur, pek çok perdeden geçmek lazımdır. Allah'ın 1001 (bilinen) isminin ve her ismin 70.000 (yetmiş bin) perdesi bulunduğunu düşünürsek, bin bir ile yetmiş binin çarpımı kadar makamlar vardır, bütün bunları aşmak için çok fazla zamana ve terakkiye ihtiyaç vardır. Burada yol uzun, kerametler çoktur, meziyetler azdır. Genel olarak, keşif ve keramet, zayıf insanları teşvik için verilen manevi hediyelerdir. Bu iki makamın şöyle bir farkları vardır. Koni şeklinde bir dağın altında olduğumuzu düşünelim. Dağın etrafında helezon şeklinde dönerek dağın tepesine ulaşmak tarikat yolunu; dağın içinden tepesindeki zirveye yapılan bir tünelle, çok kısa bir zamanda asansörlerle dağın tepesine çıkmak ise Sahabe mesleği olan velayet-i kübrayı gösterir. Bediüzzaman bunu bilimsel bir misalle açıklıyor. Dünün Ramazan bayramı olduğunu düşünelim ve bu bayram geçmiştir. Bu geçmiş bayrama iki yolla ulaşılır. Birisi, dünya Güneş etrafında dönecek, aradan bir yıl zaman geçecek, o zaman Ramazan bayramına ulaşmış olacağız. Dünya, güneş sistemi ile birlikte helezon şeklinde bir yörüngede dönerek, güneşler güneşi olan Vega yıldızına doğru ilerliyor. Hiçbir zaman aynı yerden bir daha geçmiyor, dolayısıyla bir senenin geçmesi ile de yine geçen Ramazan bayramına tam ulaşmış olamıyoruz. Çünkü geçen senenin Ramazanında bulunduğumuz yerden daha farklı

yerdeyiz.

Geçen Ramazan bayramına ulaşmanın ikinci yolu ise, vücut nuraniyet kazanıp maddesinden sıyrılırsa o zaman bağımsız hareket edebilir. “Çünkü ruh zamanla mukayyet değil.” Hız yolun zamana bölümüdür, fakat madde enerjiye dönünce, yani hız ışık hızını aştığında, zaman tayyedilir yani ortadan kalkar, zaman ortadan kalkınca yani zaman sıfırlanınca yol ne kadar uzun olsa bile, zamana bölümü çok çok büyüktür. Zamanın kalkması hızı çok büyük yapar. Göz açıp kapamadan daha kısa sürede, maksadımıza ulaşabiliriz. Maddeden sıyrılan cismin hızı, ışık hızını çok aşarsa, bizim algıladığımız zaman mefhumu tersine döner, geçmişe bile dönülebilir. Aynen cennette olduğu gibi, istendiği anda, istendiği hal ve zamanın yaşanması gibi. “Hissiyat-ı insaniye ruh derecesine çıktığı vakit, o hazır zaman genişlenir. Başkalarına nisbeten mazi ve müstakbel olan vakitler, ona nisbeten hazır hükmündedir. İşte bu temsile göre, dün geceki Leyle-i Kadr’e geçmek için, mertebe-i ruha çıkıp, maziyi hazır derecesinde görmektir. Şu sırr-ı gamızın esası akrebiyet-i İlahiyenin (Allah’ın kuluna yakın olmasının) inkişafıdır.” (Mektubat, s. 85)

Bir aynayı güneşe karşı tutalım, güneş aynamızın içine girer, güneş bize son derece yakındır, fakat biz ondan yaklaşık 150 milyon km uzağız, yakınlık onun, uzaklık ise bizimdir; temsilde hata olmazsa, Allah ile kul arasındaki yakınlık uzaklık bu şekildedir. Güneş, bir anda aynada göründüğü gibi, velayet-i kübrada olan insanın kalp aynasında, Allah’ın isimlerinin tecellisi bir anda inkişaf eder.

Osman KOYUNCU